

K. K. STAJSKI WALISCHAU WARBU
Blugungst am 24. MRZ 1915
8 1/2 10' dm
mit — Beilagen

12. številka.

Maribor, dne 25. marca 1915.

XLIX. letak.

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izjava vseh štirik in večje s politično vladno v Mariboru s političnim na dom za leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Maribor na Mariboru 6 K, in druge izjavljajoče o leto 6 K. Kdo hoče biti po njej, plača na leto samo 3 K. — Maribor na politično na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Uga „Kotičnica“ tiskovna družba“ dobičajo list brez posebnih naročil. — Posamezni list stane 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, upravljajoče. — Za izjavo se plačuje od enostopne politične na enkrat 10 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratno izjavo primeren popust. V oddelku „Mala narodna“ stane beseda 5 vin. Parte in zbiranje vseh političnih 24 vin., izjave in Počlano 36 vin. — Izjavi se sprejemajo do toka opoldne. — Neizpolne reklamacije so politične proste.

Slovinci! Slovenke! Slovenska Straža vas kliče!

Vsi, ki ljubimo svoj rod in svojo domovino, udeležimo se velikega dobrodelnega podjetja:

velike efektne loterije Slov. Straže,

katere čisti dobiček je namenjen ubogim otrokom in sirotam naših padlih junakov in invalidom.

Loterija obsega 1715 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 K. Dobitki so sledeči: 1 glavni dobiček v vrednosti 5000 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 1000 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 500 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 300 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 200 K, 10 dobitkov v vrednosti po 100 K, 50 dobitkov v vrednosti po 50 K, 50 dobitkov v vrednosti po 20 K, 100 dobitkov v vrednosti po 10 K, 1500 dobitkov v vrednosti po 5 K. Srečka stane samo 1 K. Zrebanje se vrši že 31. maja 1915. Srečke prodajajo razne trafike in trgovci, naročajo se pa tudi v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Segajte takoj po srečkah! Dokažite vsi, da v nas še ni zamrla narodna zavest in človekoljubnost!

Kmečke skrbi.

1. Da bomo letos lahko zmagali delo na poljih in v vinogradih, nam je treba ljudi. Za to bodo politične in vojaške oblasti morale neprenehoma gledati, ali imamo dovolj delavcev ali ne ter pravčasno določiti, da se 14 dnevni dopust lahko tudi podaljša, oziroma večkrat v letu dovoli. Zaradi oprostitve bi se naj pri nabornikih iz leta 1872 do 1878 posebno gledalo na kmečko prebivalstvo ter se v tem oziru postopalo zelo širokopravno. Po mestih in uradih škoda gotovo ni tako velika kakor na kmetih, ako primanjkuje ljudi, kajti stari slovenski pregovor pravi, da kmet gospodarji, in ne narobe. Svojim poslancem smo za njih dosedanje posredovanje zelo hvaležni, tembolj, ker so bili edini, ki so se brigali za naše težave, čeprav sedaj v vojskinem času nimamo z njimi toliko stika, kakor po-

prej. Prosimo jih pa, da nas tudi nadalje podpirajo. Slov. Kmečka Zveza se bo s tem tako globoko vkoreninila med nami, da je inkomur ne bo več mogoče izriniti.

2. Poljedelci in vinogradniki potrebujemo ne samo za živež, ampak tudi za zemljo neobdano živino, ki nam daje gnoj, vprežno moč in potrebne dohodke. Te dni se vrši šteje goveje živine, konj, ovce, koz, zajcev, perutnine, skratka vse dvo- in štirinogate živine. Nas navdaja strah, da se nam bo odjemala živina. Dobro, kolikor živine se lahko utrpi, naj se tudi brez pomisleka da. Toda kar je za živež, v prego in gnoj neobdano potrebno, naj se nam na vsak način pusti. Naj se ne pozabi pri tem v ozir jemati različno obliko krajev. Pri vas v dolini lahko vsakdo s par voli vse zvezi in zorje, pri nas na Pohorju pa potrebujemo za težje vožnje in napornejše delo po dva para. Vsaka reč ima svoj prav. Glede živine opozarjamo posebno županstva, naj varujejo v tem oziru kmečke potrebe in naj odkritosrčno poročajo političnim oblastim, kadar je v občini ostala samo nujno potrebna živina. Modro gospodarstvo z živino v državi bo imelo za posledico, da bo tudi mestno prebivalstvo dobivalo, če ne dan za dnevno, vsaj od časa do časa, za prehrano meso na razpolago.

3. Naj se nam vseh zdravnikov ne vzame z dežele, ampak naj se v poklicanje zdravnikov na mesto in deželo modro razdeli. Če pridejo kužne bolezni tudi med nas, potem moramo nekoga imeti, ki bi nam pomagal in svetoval. Seveda moramo kmetje sami skrbeti, da kolikor mogoče zadržimo kugam prihod na kmete. Spominjajmo se starega pregovora: Snaga in red je pol zdravlja in: Snaga je Bogu draga! Že sedaj je treba opozarjati, da je posebno v hiši, kjer se je kužna bolezen že pokazala, dvojno potrebno: da se bolnika osami in da se oni, ki mu streže, vestno ravna po zdravniških navodilih in se razkužuje.

4. Naj se zabrani nadaljni dohod beguncov na Slovenski Stajer. Pri nas jih moramo imeti po posameznih hišah, na Srednjem Stajerskem so nastanjeni po barakah. Zato naši begunci zavzajajo našo hrano, ki nam je z zaporo moke in žita precej omejena. Nadalje so begunci vsled svoje nesposobnosti vedno nevarnost, da se zanesejo kužne bolezni med nas. In tretjič nimamo nič od njih, ker niso navajeni našim razmeram in se ogibajo vsakega dela.

Drugičrat se naj oglasi kmet-lovari iz drugega kota naše domovine. Več oči več vidi, več glav več misli. Naši sinovi-vojaki si opisujejo v „Slov. Gospodarju“ svoje boje, mi si opisujemo skrbi v vojskinem času.

Slike iz vojne.

Velikonočna spoved 87. pešpolka na bojišču.

Č. g. Marko Krajnc, vojni kurat c. in kr. pešpolka št. 87, piše č. g. prof. dr. Lukmanu tole zanimivo pismo:

„Bojišče, dne 15. marca 1915. Vlač. g. doktor! Najpristranejša zahvala za zadnji dopisnico, ki sem jo sprejel v zadnjič omenjeno župnišče, kjer sem sedaj že zopet tri tedne. Tako si lahko predstavljate, da odkar sem na bojnem polju, nisem se imel nobene neprijetne ure, pač pa sem doživel že prav mnogo auhovnega veselja. Zlasti zdaj, ko opravljajo naši dragi vojaki 87. pešpolka velikonočno spoved, mi pri- nese vsak dan obilo novega duhovnega veselja. Hvala predobremu Bogu, ki nam je omogočil velikonočno spoved! Tukajšnji g. dekan nam je dal na razpolago cerkev, kjer prejema na dan po 140 do 150 mož sveto velikonočno obhajilo; tedaj se pač čutimo vsi kakor v domači cerkvi. Spovedujem deloma v cerkvi, večidel pa grem v sosednjo vas, kamor pride iz nasipov vsak drug dan do 150 mož, da si okrepčajo dušo in telo. Nikdar mi ne izgine iz spomina mala kamrica, v kateri opravljamo sv. spoved; kakor nalašč za ta namen visi na sicer popolnoma prazni steni stara podoba Kristusa na križu. Vsakokrat sem ginjen nad gorečnostjo, s katero opravljajo moji dragi župljani sv. spoved; ne eden mož ne izostane. O, vojska je že močno očistila dušno ozračje! Marsikaterikrat mi še solze spovedancev močijo roke. Mislijo pač na domačo cerkev in spovednico in na svoje ljube domače, s katerimi so lani opravljali velikonočno spoved. Včeraj mi prinese podčastnik po skupnem obhajilu 150 K, ki so jih zbrali fantje dotičnega oddelka za sveto

LISTEK.

Volčja - dolna.

(Vojni kurat Januš Golec.)
(Dalje.)

Dospeli smo na rob gozda; prav neznan potok je curil tik gozda. Onstran potoka se je dvigala že davno posekana gladina, porašena z visoko travo, in na vrhu te gladine kakih 500 korakov od nas so bile že ruske postojanke. Prestopili smo potok in se ustavili na drugi strani. Rusi so nas prav kmalu izvolali in pozdravili s točo jeklenk, šrapnelov in granat. Kmalu smo bili prepuščeni, da bomo v teh postojankah hudo trpeli od nasprotne artilerije, zato smo se začeli zakopavati. Naš Francel, pionirski nadporočnik, je za polkovni štab že do večera istega dne zdobil dve skrivališči v zemljo in jih pokril s smrekovimi hodi. Stali se seve ni moglo v teh bajtah, pa ležalo se je že za silo in bili smo vendar precej varni pred šrapneli, ki so jih Rusi sipali neprestano na nas. Prvi večer našega bivanja ob robu gozda smo polegali kar brez večerje k dobro zaslužnemu počitku. Seve, celo noč so nas dramile ruske predstraže z vražjim „pek“ in „pink“, ki je petkrat odmeval v gozdu. Na vse zgođaj nas je umila ruska artilerija, ki je prve dni strahovito streljala na nas. Res, kot vrv debele živce smo morali imeti, da smo zamogli prenašati to neprestano jekleno točo, ki nas je stala toliko žrtev. Gotovo, cele vagone šrapnelov in granat so na nas izsuli in mi smo se tiščali kot preganjane ptice eden tik drugega, vedno pripravljeni, da zletimo tudi mi v zrak in se preselimo Abrahamu v naročje. Vendar božja roka nas je tedaj vidno krila in Rus se je vedno zmotil za par korakov prekratko ali pa prena-

dolgo, pogodil nas vendar ni skozi 21 dni. Prepričan sem, da bo letošnje spomlad usahnilo vsako drevo v dotičnem gozdu, ker je vsako postalo žrtev jeklenk, šrapnelov ali ga je pa kar s koreninami vred izkopala granata.

S časom smo se pa tudi mi privadili tem ruskim pozdravom, pa tudi sosed Rus je nekoliko odnehal in nas obstrlel vsaj v presledkih. Navadno zjutraj od 7. do 8. ure, od 10. do 11. ure, popoldne od 2. do 4. ure in od 6. ure do mraka. Po noči se je začelo streljanje iz pušk, strojnih pušk in topov, tako ob 9. uri in je trpelo po eno do dve uri. Nazivali smo to brezpomembno borbo: večerni koncert. Ta koncert se je navadno ponavljal na noč ob 2. uri. Vsak novinec, ki nas je obiskal, je menil pri teh koncertih, da se bje grozna bitka, ali bilo je le, če je dovoljen ta izraz, neumorno streljanje brez izgub.

Pri vsem tem opisovanju sovražnih jeklenk in svinčenk pa ne smem pozabiti na naše uboge želodce. V strahu in trepetu pred smrtno koso se je vendar oglašil za vojaka tolikanj neljubi gost — glad. Kar smo prinesli seboj, je bilo povžito, in naša kuhinja in tren pa bogve kje. Hvala Bogu, tik ob gozdu se je raztezala ogromna njiva, posejana z gališkimi bandurki — krompirjem. Te bandurke smo izsledili, pa kako nevidno do njih? Rus bi bil gotovo podkuril vsakemu pod pete, če bi se bil drznil odkrito z lopato na njivo. Pomagali smo si z globokim jarkom, ki je vodil iz naših skrivališč na njivo in si je vsakdo lahko neopaženo nakopal zlahkega krompirja. Moje opravilo kot takozvani „menadžmster“ je bilo, da sem od jutro do večera lupil bandurke. Takoj ob 8. uri sem začel pristaviti ob 10 uri lonce za dopoldne in od druge ure popoldne naprej za večerjo. Toraj za popoldne bandurčeno juho in za večerjo, to je gotovo vojaška skromnost. Pa pri tej kuharji, ki je bila mo'e edino opravilo, je bila druga smrtno nevarna in pomisleka vredna težkoča — ogenj. Kakor hitro je Rus na hribu zapazil dim, se je že oglašil celo v odmorih z „bum—

bum!“ in vsi ognji so se morali na povelje pogasniti, če smo si hoteli oti življenje. Jaz sem si pomagal na ta način, da so me zavili v takozvani „Zeltblatt“, da se ni dim kar naravnost dvigal Rusom pod občutljivi nos, a pri tem so trpele moje oči. Ogenj je dobival skozi platno premalo zraka in jaz ubogi kuhar sem napenjal pluća in pihal ter pihal v žerjavico, da so se mi obrobile oči z rdečimi obronki kot zajcu. Sam sedaj ne vem več, kaj sem vse namerlal v juho, od katere je dobil vsak častnik skromno odmerjenih 17 žlic. Vendar so me gospodje hvalili kot okusnega kuharja in sam general, ki je bival tedaj z nami, je priznal, da se nikoli mu ni dišala kaka juha tako, kot bandurčna juha v Volčji dolni. Enkrat sem se celo lotil močnate jedi iz suhorja in mleka. Smaril in pihal sem dolgo, drugi so jo vgalili, meni samemu pa ni teknila. Okoli 5 dni smo živeli od gole krompirjeve juhe in naš želodec je zahrepenel po kaki izpremembi. Z velikim naporom in po dolgem iskanju se je vendar posrečilo Francelu, da je iztaknil tren in prignal seboj naša dva štabna kuharja. Mojo dosedanje kuhinjo smo precej povečali, jo dobro pokrili in jo opremili z več lonci in ponvami. Hrana se nam je izboljšala in vsakdanje bandurke so služile le še kot prikuha. Francel je celo zgradil peč za kruh peči, a ni se prav dobro obnesla, dasi je bilo mnogo truda in resnega pomisleka z njo, kar se dima tiče. Izkopali smo v zemljo shrambo za bandurke, zelje in sploh kuhinjske potrebe. V tej shrambi se je pojavilo na stotine poljskih miši, ki bi nam bile oskrunile vsa težko in v smrtni nevarnosti nabavljena jedila, da nisem ukazal v vasi vzeti mačko, ki je bila odkleš vsaj strah poškodnim glodalcom. Mački se je pri nas prav dobro godilo in niti na kratke posete ni uhajala v vas. Tudi naše postojanke, kjer smo z malimi presledki tičali noč in dan, smo si bolj udobno uredili in postlali s slamo, da nas ni tako bodla gola zemlja v hrbet. Na tem mestu hočem zabeležiti neznamno dogodbico, ki mi je bila dolgo v posmeh. Spalo nas je 7 tovarišev v eni po-

maše za rajne tovariše s prošnjo, da jih pošljem č. gg. lazaristom v Celje.

Da se velikonočna spoved tako lepo vrši, gre hvala našemu g. polkovniku, ki kakor oče ljubi svoje vojake. Ko sem bil glede velikonočne spovedi pri njem, je z radostjo omenil, da je že sam mislil, kako bi njegovi „dobri, junaški 87erji, ki toliko trpijo“, zadostili zdaj o Veliki noči tudi svojim dušnim potrebam. Povdarjal je pri tem potrebo vernosti zlasti za vojaka. Uredil nam je po tem vse tako ugodno, da že vsak z lahkoto opravi svojo pobožnost. Danes sem imel še posebno duhovno radost, ko je naš brigadir ob enem z vojniki pristopil k mizi Gospodovi. Regiment je dobil novo feldkapelo, zato hvala Bogu lahko vsak dan mašujem.

Najudanejši poklon in najiskrenejši pozdrav —
Vaš hvaležni Marko.“

Slovenski vojaki se veselijo „Gospodarjevega“ napredka.

Topničar Josip Holc, doma od Sv. Jurija ob Ščavnici nam piše dne 12. marca s karpatskega bojišča (iz ozemlja pri prelazu Toronyja):

Med odmorom strašnega gromenja topov Vam pišem nekaj vrstic, s katerimi naznanjam vsem ljubim znancem v domačem kraju, da smo nocoj pričeli zopet bruhati hudi ogenj na sovražnika. Beli gosti oblaki, ki nastajajo, kadar mečemo šrapnele med ruske vrste, se spreminjajo celo v veliko meglo.

Zadnji čas je bilo karpatsko ozračje večinoma oblačno, od 1. marca do danes je skoraj neprenehoma snežilo in nam je zelo oviralo prodiranje. Med tem časom smo se pripravljali na nove boje in opazovali sovražnika. Naše priprave so bile tako dobro urejene, da je danes bela ženka-smrt objela mnogo vajakov sovražnega krdeca. Najhujše in z vsa silo je sovražnik napadel naše postojanke na visokih gorskih grebenih v ozemlju prelazov Vyskov-Pereslō, to je južno-izhódno od Lupkova. Nadejamo se, da bomo tej ruski melodiji napravili enkrat konec ter si priborili z božjo pomočjo venec in zastavo zmage ter slave, kar željno pričakujemo vojaki na bojišču in menda tudi Vi, ki ste doma v dragi mi slovenski domovini.

Izredno nam veseli, da ste „Slov. Gospodar“ že nad 20.000 naročnikov. Mislim, da smo letos ravno slovenski junaki najboljši agitatorji za razširjenje našega vrliga glasila. Pisma slovenskih vajakov so se posebno priljubila doma in na bojišču. Tudi Vaša poročila o bitkah so res izborna. Včeraj sem govoril z znancem iz Spodnje Štajerske, ki je bil doma hud Vaš politični nasprotnik. Na vse pretege je hvalil „Slov. Gospodarja“ in „Stražo“. Nek poseben ponos me je navdahnul v tem trenutku. Vzradoščen sem bil, da si naši listi pridobivajo prijateljev na levi in desni. Vam in ljubi slovenski domovini pošilja iskrene pozdrave njen zvesti sin Josip Holc.

Priprosti vojak hvali bistro-umnost slovenskih častnikov

Topničar Jožef Korpar iz Osluševce pri Veliki Nedelji piše s severnega bojišča:

Ljubi stariši! Danes Vam nekoliko natančneje popišem, kje da služim in kaj vse povzroči strašna vojaka.

Prej skoro popolnoma nemški polk je pomešan sedaj tako, da je že ena tretjina častnikov in moštva Slovencev. Tako je tudi pri bateriji. Poveljnik je Slovenec g. stotnik Pož, doma iz celjskega okrožja. Njegova bistroumnost in hladnokrvnost je skoro nepopisna. Bil sem priča, ko je prefila huda nevarnost za

stojanki in ležali smo tako natlačeno, da se prav nobeden ni mogel svojevoljno kotati, ampak je bil prisiljen, do jutra vstrajati v isti legi, v katero se je na noč položil. Zvečer smo navadno kramljali pri temi, ker sveče so bile dragocen zaklad, dokler nas ni zazibal spanec enega za drugim in nas preselil v ono presrečno stanje na bojnem polju, kjer vsaj za nekaj ur ni slišati pušk in topov. Nekega večera smo prav rano zadremali in spali z obrazi v znak. Kot strela z jasnega je nekaj skočilo Francu na obraz, zakričal je z nečloveškim glasom in skušal z vsemi štirimi se izmotati iz postojanke. Komaj je srečno rešil svoje ude na prosto, čep, skočilo je meni nekaj kot led mrzlega in kot pest velicega ravno v obraz. Seve, tudi jaz sem zatulil in lo ubral na prosto. Vse je bilo mahoma po koncu, kajti vsak je bil prepričan, da je udarila med naju granata, a brez — poka. Vse naju je povpraševalo: „Kaj za Boga, sta ranjena, sta še živa?“ A ko se je vse prepričalo, da sva popolnoma nepoškodovana, so menili, da se nama je nekaj zavrtelo v glavi na napačno plat. Midva sva ponovila svojo izpoved pred samim polkovnikom, obe izjavi sta se krili za las natančno: da nama je nekaj mrzlega in velikega prav iz obraza lopnilo na obraz. Ukresali smo po dolgem pretehtavanju luč in začela se je natančna preiskava. Gotovo dobro uro je trpelo, predno smo odkrili vzrok našega krika in bega. Prav v kotu postojanke je tičala izvanredno velika in meni najstudenjša žival krastača ali „krota“, da se po domače vsi razumemo. Pognali smo jo na lopati med smehom in krahotom tovarišev preko potoka v gozd.

(Dalje prihodnjik.)

baterijo, bila bi skoro v tujih rokah. Pripeti se namreč večkrat, da imajo višja povelja zamudo, ako torej vodnik ni tako spreten, kakor naš, je slaba. Na venko žalost cele baterije je naš g. stotnik malo bolehen, upamo pa, ako Bog da, bo kmalu bolje. Saj ni čuda, koliko dni in noči mora on prebedeti v svojem podzemljskem zavetišču že celih sedem mesecev.

Zdaj Vam pa še hočem popisati, kaj vse povzroči ta nepopisna vojna. Dragi mi! Tukaj se uničuje rodbinska sreča; tu se ruši in razdira vse, kar je človek z velikim trudom in le počasi ustvaril in sezidal. V nič gredo polja, poslopja in najlepša dela človeškega uma, kar je človek s svojo razumnostjo iznašel, vse vporablja, da uničuje sadove človeškega truda.

Ali se sliši že kaj o miru? Samoobsebi je umevno, da je vojaka delo človeka, ali mir, pravi mir pa ni delo človeka, ker pravega miru človek drug drugemu ne more dati, tem manj pa more storiti to narod narodu ter mu tudi mir zajamčiti. Vojske si narodi sami povzročajo, a pravega miru si ne morejo dati! Zato se tudi tukaj brezštevilna srea trpečih obračajo s prošnjo za mir h Knezu miru.

Vsega bo enkrat konec. Prišel bo tudi pri nas čas, ko bo zadonela trobenta miru in klicala utrjene vojake iz bojnega polja. Srečen bo, ki ta čas doživi!

Sneg je že precej skopnel, boji se ponavljajo vedno; posebnih novin nimam. Topovi gromijo vsak dan po navadi, zadnje dni strelja „moskal“ brez uspeha. Kakor sem Vam že pisal, n'nam tovarša več nobenega, g. ognjičar Vilčnik iz Mezgovca je že precej časa v bolnišnici. Pišite mi, kje se kaj nahajajo moji oslušovski tovariši, kajti od teh nič več ne slišim. So-li res vsi pokriti s hladno zemljo ali kako?

Se nekaj, Prosim Vas tudi, da mi redno pošiljate „Slov. Gospodaria“, ker je tudi tukaj precej takih, ki radi berejo slovenske časnike. Vsem iskrene pozdrave od Vašega Jožefa.

Čimbolj je pokalo, tembolj je bilo veselo.

Narednik Ivan Hanžekovič, ki služi pri 87. pešpolku 16. stotniji, doma iz Sv. Križi pri Ljutomeru, piše z južnega bojišča svoemu prijatelju:

Dragi! Iskrena Ti hvala za dopisnico. Kolikokrat sem mislil v prostih urah na Te in svoje domače ter sanjal v temnih nočeh o moji dragi slovenski domovini, veselil se že v domači družbi in v krogu svojih prijateljev. Pa, o, koliko presenečenje. Ko se zbudim, spoznam, da sem daleč od Vas, predragi rojaki in Bog zna, kdaj bo konec te strašne vojke.

Večkrat si mislim na Vas in Vas stejem se med srečne, da se vojaka ne vrši pri Vas, ker Vi si vojske sploh predstavljati ne morete v taki obliki, kot je v resnici.

Ubogo ljudstvo beži in tava okrog brez živeža in brez strehe, bombe žvižgajo med njimi in umore zdaj tega, zdaj drugega brez usmiljenja. Pa boljše bo, dragi prijatelj, ako Ti niti tega ne pišem dalje, ker bom Ti že ustmeno povedal, ako Bog dopusti, da se še kdaj vrnem domov. Naznanim Ti se le toliko, mi Slovenci se bojujemo izredno hrabro in gremo z veseljem naprej za našega sivolasega vladarja in ljubo domovino, saj smo vojaki z dušo in telesom. Tuje in sovražniki se čudijo železni slovenski vstrajnosti in našim junaškim činom. Kolikokrat sem bil v ognju, ki ni za popisati! Padale so sovražne granate in šrapneli pred in za menoj na desno in levo ter podirale moje hrabre tovariše. Hvala Bogu, jaz sem srečno prišel skozi, včasih samo s par možmi, ko se je reklo, z bajonetom in puškinim kopitom delati prostor in poditi kletega sovražnika. Nikdar mi ni upadel pogum, moje želje so bile: le naprej, le naprej, ker čim bolj je pokalo, tembolj je bilo veselo. Obledo sem imel že prestreljeno na več krajih ali jaz sem še vedno zdrav, za kar se imam zahvaliti edino le Bogu in prebleženi Devici Mariji. Vsem znancem iskrene pozdrave! Ivan.

Slovenski fotograf v ruskem ujetništvu.

Franc Kurnik, fotograf pri Sv. Trojici v Slov. gor., sedaj v ruskem ujetništvu v Omsku v Sibiriji, piše svoji ženi:

Omsk, 10. dec. 1914.

Draga mi žena! Dobro veš, kako težka je bila ločitev dne 27. julija, ko sem se poslavljaj od Tebe in od svojih otročičev, ko me je poklical presvitli cesar za dom med bojni grom. A obupno žalost, ki je trgala ob dnevu slovesa moje srce, je sladilo blagodejno upanje, da nas Vsegamogočni ne loči za zmiraj, da pride čas, ko se bomo zdravi, veseli, srečni zopet videli. Ravno tako se me loteva tudi tukaj v Omsku, v daljni tujini, ob spominu na slovenski dom obupno domotožje. A sladko upanje, da pride vendar enkrat še ura, ko bom stopil na sveta tla drage mi domovine, ko bom obiel in pozdravil drage mi domače: Kako željno pričakujem snidenja in zopetnega videnja! O, kako dolgo še treba čakati tega zaželjenega trenutka...

Draga mi žena! Okoli 5. novembra sem Ti pisal, da sem ujet in da sem na potu v mrzlo Sibirijo. Če nisi prejela mojih vrstic, tedaj si gotovo že misli-

la, da me ne boš več videla, da sem že tam, kjer ni mih. Pa prečista Devica me je dosedaj obvarovala vsake nezgode, zato smeja oba, Ti in jaz, z mirnim očesom gledati v prihodnost in trdno upati, da me bo nebeška Zaščitnica tudi zanaprej obvarovala vsakršnega zla. Pa nebeška naša Mati naj tudi Tebe in najine otročiče obvaruje vsega hudega.

Zdaj se nahajam v Omsku in hodim k nekemu fotografu na delo. Omsk leži na velikanski pustinji, na kateri zastoj iščeš z očesom dreves, ob izlivu reke Om v reko Irliš in je glavno mesto srednoazijske gubernije. Mesto ima le enonadstropne hiše, ulice so netlakovane in šteje več lepih pravoslavni cerkev in mnoge šole za moško kakor tudi za žensko mladino. Tudi rimsko-katoliška cerkev se nahaja v Omsku. V njo sem šel k sv. maši takoj prvo nedeljo in sem bil nad vse vesel, da sem mogel zadostiti svoji verski dolžnosti. Rimsko-katoliški duhovnik, ki oskrbuje to cerkev, je Poljak in zna le ruski in poljski. Včasih se pa pride k nam neki drugi rimsko-katoliški duhovnik, ki zna tudi nemški. Pri njem mislim opraviti velikonočno spoved. Tukajšnje ljudstvo je jako dobro, globokoverno in dobrosrčno. Gre nam na roko in tudi skuša po svojih močeh nam lajšati in manjšati gorje in trpljenje našega ujetništva.

Kaj Ti naj pišem o sibirski zimi? Huda je in traja šest mesecev. Marsikaj bi Ti še rad pisal, draga žena, pa ne smem. Sklepajoč svoje vrstice, srčno pozdravim Tebe, najine otročiče, mater in našega trojiškega č. g. župnika. Bogu in prečisti Devici Mariji izročim Tebe in najine otročiče, da Vas varujeta v sedanjih časih vsega hudega. — Vaš Vas vse ljubeči ata.

Slovenska junaka v Karpatih.

Alojz Rudolf, frajtar 87. pešpolka, doma od Sv. Miklavža pri Ormožu, se je začetkom vojke bojeval na severnem bojišču. Dne 28. avgusta je pa bil težko ranjen v nogo. Za junaški čin, ki ga je izvršil v boju, je dobil srebrno kolajno II. razreda. Prepeljali so ga v bolnišnico v Debrečin. Tukaj je ležal do dne 30. septembra. Ko je malo okreval, se je prišel zdraviti domov. Komaj mu je rana zacelila, že se je šel zopet bojevati na severno bojišče. Sedaj je v bojni črti v Karpatih. Od tukaj piše svojim starišem in sestricam dne 10. marca:

Dragi stariši in sestrici! Pozdravim Vas s prelepim pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Naznanim Vam, da sem še vedno zdrav na bojnem polju v Karpatih. Pozdravim tudi našega g. župnika, Dragi stariši! Naznanim Vam, da sva z Ivanom Kolarič vedno skupaj in se bojujeva za dom in sivolasega cesarja. Bila sva dne 7. marca v hudem ognju. A hvala Bogu še sva ostala zdrava. Jaz vem, da molite za srečen izid vojke in za mojo srečno vrnitev. Tudi jaz tukaj molim, saj sem bil že od mladih let častilec Marijin. Vsi vemo, da ona svojih ne zapusti. Bog daj, da bi še nadalje ostal zdrav. Vse vas srčno pozdravlja Vaš udani sin in brat Alojzij.

Materino srce.

Sin mi je bil potrjen v vojake. Vedela sem, da bo to prav gotovo, saj je bil fant velik in krepak. „Potrjen“, je zavpil, prišedši domov. Takrat me ni posebnost vznemirilo, saj sem se celo čudila onim materam, ki so pri tej novici jokale! Predstaviti si menda nisem mogla, da mi vzamejo sina, mojega dobrega sina!

Bil je sicer že pred leti z doma, a takrat ne kot vojak, in zato nisem mogla razumeti, kaj pomeni ta ločitev. Pripravljali smo mu potrebne stvari in tudi te sem delala z veseljem, saj sem delala za svoje najdražje, za svojega otroka.

Nenavadno hitro je prišel dan odhoda. Bolj ko se je bližala ura ločitve, težje mi je bilo pri srcu. Spominjala sem se nekega žalostnega dne, pred več leti, ko so mi odnesli mrtvo hčerko iz hiše. Enako čustvo me je obdajalo tisti dan.

Odšli smo iz hiše. Do kolodvora je vodila pot po strmi stezi. Nekdo spredaj je nesel kovčeg na ramo, kot bi nesel mrtvaško krsto. Ozrla sem se, zdelo se mi je, da je to mrtvaški sprevoz. V srcu me je zbolelo in debela solza mi je padla na lice.

„Ne, ne, saj solz ne sme videti moj sin, težko bi mu to delo“, tako sem si govorila. Hotela sem govoriti z drugimi, a glas ni mogel iz grla. Tiščalo me je, kot bi me hotelo zadušiti.

„Ne, ne, saj to ni mrtvaški sprevoz, to ni krsta, to je le kovčeg in ljudje, ki ga spremljajo, to vendar niso pogrebeli!“

Tavala sem za njimi v neki omotici do kolodvora. Tam je čakalo več ljubeznivih znancev, da pozdravijo vojake-novince. In komu ni bilo tesno pri srcu? Po železnici smo jih spremlili do prve postaje. Ves čas me je nekaj tiščalo v prsih in potem — hvala Bogu — so se mi vile solze. Dovolj mirno in vdano sem gledala odhajajoči vlak, ki je odpeljal mojega otroka, mojega dobrega otroka!

Ko sem se vrnila domov, nisem hotela v njegovo sobo.

Drugi dan še-le sem pregledala njegove predale, obleko in njegove knjige in jokala sem in jokala!

„Bog s teboj, moj otrok! On naj te obvaruje vsega hudega! A materino srce, njene misli, njena dejanja bodo vedno pri tebi in s teboj! Vroče molitve pošiljam k Bogu, da te zopet vrne v naročje svoje matere!“